

Verslag ontwikkelgesprek Hbo bachelor Fiscaal Recht en Economie (FRE)

31 januari 2023

Aanwezig:

Panelleden: voorzitter, 3 deskundigen, studentlid en secretaris

Namens LOI Hogeschool: Manager Hoger Onderwijs, Opleidingsmanager, Projectmanager onderwijs, Servicemanage, Programmaleider en Kwaliteitsmanager

Niveau: hbo-bachelor

Versie: 1

Versiedatum: 1 maart 2023

Inleiding

LOI Hogeschool heeft in de aanloop naar het ontwikkelgesprek hiertoe een gespreksonderwerp aangedragen. Dit thema heeft als basis gediend voor het ontwikkelgesprek dat LOI Hogeschool met het visitatiepanel heeft gevoerd aansluitend op de opleidingsvisitatie, welke plaatsvond in het kader van update-beoordeling.

Onderwerp

Inleiding: de LOI-opleiding FRE is onderdeel van een breder economisch domein. Het werkveld laat zien dat fiscaal economische zaken steeds meer integraal worden opgepakt maar er tegelijkertijd een grote vraag bestaat naar kwalitatief advies en zelfstandige kantoren hierop inspringen met gespecialiseerde dienstverlening. Wij moeten de toekomstbestendigheid van onze profilering nadrukkelijk afzetten tegen de ontwikkelingen in het domein waar wij onderdeel van uit maken.

- Welke ontwikkelingen zijn zichtbaar in dit domein, die bepalend zijn voor de toekomstbestendigheid van onze opleiding?

Ontwikkelgesprek

LOI Hogeschool licht allereerst het onderwerp profilering naar de toekomst toe aangezien er een opleiding is ontwikkeld waar we tevreden over kunnen zijn maar waar we ook verbetermogelijkheden zoeken. Sterk ingegeven door de dynamiek van het fiscale veld, snel veranderende wetten en regelgeving. Tegelijkertijd is er scherp toezicht, automatisering en internationalisering van het belastingstelsel. Ook een verandering in vraag om analisten, aangiftemedewerkers en adviseurs die kunnen adviseren en analyseren

Daarnaast speelt duurzaamheidsverantwoording in het brede veld maar is nog niet eenvoudig in programma's te borgen. De regelgeving is op dit moment in ontwikkeling en enigszins diffuus, daarom worden studenten uitgedaagd met 'groene' investeringsvraagstukken in opdrachten. Kortom bewustwording van het gebruik kunnen maken van fiscaliteiten voor verduurzaming.

Bedrijven spreken op dit gebied ambitie uit en willen verduurzamen en moeten daarbij soms een carbon footprint bijhouden. Tegelijkertijd wil dat nog niet zeggen dat bedrijven al zover zijn dat ze weten wat ze er zelf mee willen en mee kunnen. Want al die verschillende investeringen die in aanmerking komen voor een fiscale subsidie, hoe kom je daarachter als eenvoudig MKB-ondernemer en hoe moeten adviseurs dit doen? Ook worden dergelijke regelingen regelmatig veranderd sommige zelfs jaarlijks.

Juist de investeringsbeslissingen die een adviseur vaak ziet na afloop van het jaar als de jaarrekening moet worden opgemaakt, die zou er eerder bij betrokken moeten worden, misschien zelfs proactief moeten zijn. Dit is ook een grote uitdaging voor het werkveld. De hele grote kantoren hebben hier wel specialisten voor. Als er miljoenen worden uitgegeven, wordt die vraag wel gesteld. Maar voor een kantoor kan het ook al heel efficiënt zijn als je 36 procent kunt aftrekken. Dus daar zit wel een stukje winst in dit werkveld voor dit segment, Hbo-niveau.. Er is nog geen opleiding voor. Het zou goed zijn als de adviseur de duurzaamheidsgedachte in zijn DNA krijgt.

Het is voor belasting- en advieskantoren wel een worsteling, want waar moeten ze nu op gaan adviseren? Zijn het alleen de faciliteiten of moeten we ons ook gaan verdiepen in lagere overheden en belastingheffingen e.d. die ook met duurzaamheid te maken hebben? We kunnen

kijken naar klimaat, maar ook naar tax-shifts. Dan kom je eigenlijk bij fiscale economie terecht. Bedrijven weten met duurzaamheid heel goed wat ze moeten doen, maar je ziet ook heel veel green washing. Ze zijn bang voor hun imago, dus ze doen net een beetje. Het zit ook lang niet in alle DNA van bedrijven. Dan moet je soms wat duwtjes geven of een wortel voorhouden. Als je het hebt over die opleiding (zoals wij er tegenaan kijken) dat je ook die professional als we die future proof moeten hebben, dat worden niet meteen wereldverbeteraars, want zo komen de meesten ook de opleiding niet binnen. Dat is al een redelijk grote opgave om voor elkaar te krijgen. Het is geen trend, we hebben allemaal een opgave om dit te realiseren.

In Vlaanderen zijn nu met het electoraat van accountancy-fiscaliteit (HO Gent) stappen gezet en zijn we in overleg met de RB over hoe kunnen we duurzaamheid en digitalisering kunnen inbedden. Ze willen een lessencyclus aan gaan bieden over duurzaamheid. Toevallig heb je nu wat capita selecta in de master Taxation van de Erasmus Universiteit die dus duurzame belasting aanbiedt op bepaalde thema's. Ga je bouwen, ga je circulair bouwen? Wat spelen er allemaal voor belastingaspecten mee? Dus dat zijn best wel nieuwe dingen. Zo worden we samen wijzer. We moeten op de trein gaan stappen. Je moet je maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen. Vandaag de dag zie je dat men naar subsidies gaat kijken en wat zit er voor voordeel voor mij in? Wat kan ik eruit halen? Terwijl het eigenlijk eerst in het DNA moet zitten. Iemand die afstudeert, zou daar helemaal van doordrongen moeten zijn. Als hij nadenkt over visie en strategie van een onderneming, zou dit er integraal in verweven moeten zitten. Dat kun je al in enkele basisvakken gaan meenemen.

Als je het bijvoorbeeld hebt over management accounting, i.p.v. uit te gaan van een lineaire economie, ga uit van een circulaire economie met voorbeelden. Als je casussen aanbrengt, gebruik een casus van een circulaire economie. Dat moet de standaard worden. Dan zit het er met het afstuderen al gewoon in en neem je ook meteen ethiek mee, wat ook in hun DNA moet zitten. Dat is ook een onderdeel van verduurzamen, fair share. Dat kun je ook in al die onderdelen mee laten spelen. De casussen, de voorbeelden en de toepassingen die moet je vanuit die invalshoek gaan inbrengen, zonder een vak als circulaire economie te gaan toevoegen. Ga er gewoon vanuit dat dat de standaard is. Als je zo je voorbeelden, casussen, toepassingen opbouwt, dan zal dat eenvoudigweg gewoon worden

Het gaat het bij nieuwe onderwerpen vaak over 'denktijd'. Entameren, motiveren dat studenten daar over nadenken. Veel meer dan dat het gaat over het toevoegen van inhoud in de vorm van artikelen of boeken. En het sluit aan op het thema kritisch denken.

Het onderwijs moet vooroplopen, maar we hoeven niet eens zo ver voorop te lopen. Wij moeten het beroepenveld bedienen maar wel vooruitkijken. We erkennen dat dat belangrijk is en dat ook dat het afnemend werkveld daar niet vooroploopt. Ook bij andere hogescholen speelt dit bleek in november tijdens de week van het economie-onderwijs. Waarom ga je niet een keer in gesprek met partijen als Greenpeace of milieupunt?

Dan is nog de vraag hoe komt de student er eigenlijk in mee? Niet iedere student is natuurlijk zo ver en wil het soms ook duidelijk over belastingen hebben. Op de 21st century skills zit juist het kritisch denken en onderzoekend vermogen, waar ook wel creatief denken en innovatief zijn, sociaal empathisch zijn bij horen. De student moet wendbaar zijn in de snel veranderende samenleving. Je moet ook in staat zijn om de transitie te gaan maken. Je moet ook in staat zijn om als integraal adviseur meer dat toekomstperspectief aan te geven waar de transitie je kan brengen.

Uiteindelijk gaat het om gedragsverandering. Straks wordt een belangrijk onderdeel, hoe adviseer ik in de keten fiscaal. Wat doet dan die aanleverende partij? In hoeverre werken die samen?

Daarnaast ontstaat ook een toenemende vraag naar zelfstandigheid. Dat is ook een kans voor dit beroepenveld. Die mensen kunnen helpen met hun administratie, het doen van aangifte, die groep blijft maar groeien. Daar ligt een kans voor dit werk, met name in het MKB. Een groeiende groep mensen wil zelfstandig werken, geen baas en die stoppen met hun vast baan. Die hebben behoefte aan advies en begeleiding. Het kan fiscaal, economisch of maatschappelijk zijn. En daar is voor mensen die dit beheersen, inclusief de toeslagen, genoeg werk. Dat zit nog beperkt het curriculum, maar dat is ook belangrijk. Kortom kijk naast adviseren ook naar ondernemendheid in de opleiding zelf. Het thema zelfstandig ondernemerschap van de studenten en met name de vaardigheid ondernemendheid kan meerwaarde bieden. We weten zelf heel goed hoe het is om te starten. De meesten zijn werkzaam in een bedrijf/onderneming, maar op termijn heeft een aantal misschien het idee om zelfstandig adviseur te worden. Ik denk dat deze opleiding daar toe kan leiden, zoals de studente die ook al zelfstandig advies gaf. Weliswaar vanuit een vrijwilligersorganisatie, maar wel mensen ondersteunde. Maar tegelijkertijd is het toch ook een doelgroep voor deze studenten. Met deze competenties kunnen Als ze zich als zelfstandig adviseur vestigen maar ook andere zelfstandigen op weg te helpen met administratie en boekhouding. Voor veel professionals maakt niet uit wat ze doen, ze gaan voor zichzelf beginnen met maatschapjes of VOF'jes. Zoals een groep anesthesie-assistenten die samen een maatschap wilden beginnen, geholpen. Dan zijn ze opeens allemaal zelfstandig. Die hebben veel advies nodig en op die manier ook de alumni erbij blijven betrekken. Juist de ervaren professionals kunnen iest toevoegen, past in het kader van 'levenslang ontwikkelen'. Dat is binnen dit domein zeker van belang want deze materie blijft zich ontwikkelen en en het is nooit klaar vanwege veranderende regelgeving. In dat kader zou je een link kunnen maken tussen diegenen die nog bezig zijn en al klaar zijn met de opleiding. Bijvoorbeeld met een webinar waar je ook de alumni voor uitnodigt maar kan ook gaan over omzetbelasting en een update vennootschapsrecht. Dan is hun kennis actueel en dan blijven ze ook terugkomen.

In het kader van kritisch denken volgt nog de suggestie om te kijken naar het boek dat is uitgebracht door Josefen Borms en Sophie van Dongen; 'Denk. Zoek. Twijfel. Kritisch denken en onderzoekscompetenties' voor de bacheloropleidingen. Uitgegeven door Owl Press.

Tot slot wordt het panel bedankt voor de interessante discussie en hun inbreng.